

Een strategisch perspectief

Verzekeraars en de impact van klimaatrisico's

Introductie

De beelden van de overstromingen in Limburg en Noord-Brabant in 2021 staan nog helder op ieders netvlies. Wat toen nog als een uitzonderlijke gebeurtenis werd gezien, zal steeds meer de nieuwe realiteit worden. Klimaatverandering is geen verre toekomstmuziek meer. Het is een urgent risico en heeft nu al impact op de bedrijfsvoering van verzekeraars, hun klanten en de Nederlandse samenleving als geheel.

Verzekeraars bevinden zich in het oog van deze klimaatstorm. Stijgende temperaturen, extreme regenval, overstromingen en periodes van droogte leiden tot een groeiend aantal claims. Dit zorgt niet alleen voor hogere kosten, maar creëert ook fundamentele acceptatierisico's en roept vragen op over wat in de toekomst nog verzekeraar blijft en hoe verzekeraars daar, vanuit hun maatschappelijke rol, mee kunnen omgaan. Vragen als:

- Wat doen verzekeraars om schade verzekeraar te houden?
- Welke rol kunnen verzekeraars spelen voor burgers en bedrijven die niet verzekerd zijn en waarvoor verzekeringspremies te hoog worden?
- Hoe kunnen verzekeraars omgaan met niet-verzekerbare schade?

Verzekeraars en herverzekeraars spelen een cruciale rol in het beheer en de financiering van klimaatrisico's. Daarnaast werken zij samen met andere partijen in de Nederlandse maatschappij, zoals bedrijven (bijvoorbeeld banken), de (Rijks)overheid en maatschappelijke organisaties. Het behoud van de financiële veerkracht van bedrijven en consumenten is van groot belang voor zowel de maatschappij als verzekeraars. Bijvoorbeeld om de kosten van een groeiende schadelast als gevolg van klimaatverandering op te vangen – iets waarvoor Nederland kwetsbaar is¹.

Deze publicatie gaat verder in op:

- de impact van klimaatverandering op Nederland;
- een innovatieve aanpak van klimaatrisico's;
- de kracht van samenwerking; en
- de weg vooruit.

De impact van klimaatverandering op Nederland

De kwetsbaarheid van Nederland voor klimaatverandering is groot. Als laaggelegen delta zijn we gevoelig voor stijgende zeespiegels en wateroverlast, maar ook droogte en temperatuurstijgingen vormen serieuze bedreigingen voor Nederland. De realiteit is dat de meeste Nederlanders zich onvoldoende bewust zijn van de risico's die ze lopen.

Neem bijvoorbeeld de overstromingen in Limburg. De financiële impact was enorm en de overheid moest bijspringen met een schaderegeling om bewoners en bedrijven te ondersteunen bij de wederopbouw. Dit benadrukt dat klimaatrisico's geen toekomstige bedreigingen zijn, maar nu al directe gevolgen hebben voor zowel mens als economie.

Naast de directe gevolgen, zijn er ook indirecte gevolgen van klimaatverandering: extreem weer en mislukte oogsten leiden tot schaarste, prijsstijgingen en verstoringen in mondiale handelsketens. Overstromingen in buurlanden kunnen de waterstanden in Nederland verhogen en zo ook ons risico op overstroming vergroten.

De verzekeringssector in beweging

In reactie op deze ontwikkelingen nemen verzekeraars steeds concretere maatregelen. Premies en polisvoorwaarden worden aangepast, er wordt ingezet op emissiereductie, preventiemaatregelen worden gestimuleerd en risico's worden ingedekt via herverzekeringen en catastrofemodellen.

Wateroverlast en droogte worden steeds vaker meegenomen in de risicobeoordeling en het acceptatiebeleid. Om deze risico's beter te begrijpen, maken verzekeraars gebruik van klimaatmodellen en scenarioanalyses.

¹Klimaatrisico's in Nederland: De huidige stand van zaken, PBL, 2024.

Ondanks deze inspanningen blijft er in Nederland een aanzienlijk verzekeringstekort ('insurance gap'), vooral op het gebied van overstromingen. Voor overstromingen door het falen van primaire waterkeringen, zoals de zeedijken en grote rivieren, is er doorgaans geen dekking via reguliere verzekeringen. Overstromingen door kleinere rivieren en kanalen vallen soms wel onder particuliere verzekeringen, maar de verzekeringspenetratie voor deze risico's ligt slechts tussen de 25% en 50%. Dit betekent dat een groot deel van de bevolking niet verzekerd is tegen dit type natuurrampen.

De overheid heeft de mogelijkheid om via de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts) een financiële tegemoetkoming te bieden. Dit gebeurt echter op ad-hocbasis en is geen volledige schadevergoeding, waarmee Wts geen structurele oplossing biedt.

Kortom, Nederland blijft kwetsbaar voor (onverzekerde) klimaatrisico's en de vraag blijft hoe deze het best kunnen worden opgevangen.

Innovatieve aanpak klimaatrisico's

Om klimaatrisico's verzekeraar te houden, zijn innovatieve benaderingen nodig. Veruit de meeste strategieën draaien om het verminderen van schade met wel 30 tot 40%. We lichten hier vier veelbelovende strategieën toe, waarvan er drie op preventie gericht zijn en één op de spreiding van schade.

1. Klimaatadaptief schadeherstel

Een belangrijke kans ligt in klimaatadaptief schadeherstel. In plaats van schade simpelweg te herstellen naar de oorspronkelijke staat, kan het effectiever zijn om direct verbeteringen aan te brengen die toekomstige schade voorkomen of verminderen.

Het Build Back Better-programma in het Verenigd Koninkrijk is hier een voorbeeld van. Verzekeraars keren per claim aanvullend maximaal GBP 10.000 uit om huizen beter bestendig te maken tegen toekomstige overstromingen. Flood Re, het Britse publiek-private herverzekeringsstelsel, stelt het geld hiervoor beschikbaar.

In Nederland stuit deze aanpak op het indemniteitsbeginsel, wat inhoudt dat een verzekering niet mag leiden tot een vergoeding hoger dan de daadwerkelijke schade. Echter, in de praktijk biedt schade juist een kans om toekomstige schade te beperken, waarmee zowel klant als verzekeraar geholpen zijn. De overheid onderzoekt momenteel de mogelijkheid om klimaattherstel wettelijk te verankeren.

2. Proactieve klantcommunicatie

Bewustwording creëren en klanten informeren over klimaatrisico's is essentieel voor preventie. Uit onderzoek blijkt dat het informeren van bedrijven effectief is: bedrijven zijn gemotiveerd om risico-reducerende maatregelen te nemen wanneer ze tijdig een waarschuwing ontvangen.

Uit een onderzoek² van het Verbond van Verzekeraars onder 200 MKB-bedrijven in Limburg naar risico-reducerend gedrag van bedrijven bij overstromingen, blijkt dat bedrijven sterk gemotiveerd zijn om maatregelen te nemen tegen overstromingsschade. Vooral tijdige waarschuwingen en informatievoorziening blijken effectief: bedrijven die tijdig gewaarschuwd worden, treffen vaker noodmaatregelen, en bedrijven die zelf informatie opzoeken, nemen vaker structurele maatregelen. Opvallend is dat bedrijven, ondanks een hogere risicoperceptie dan huishoudens, minder geneigd zijn te verhuizen bij herhaalde overstromingen.

Het onderzoek laat zien dat verzekeraars en adviseurs een belangrijke rol kunnen spelen door informatievoorziening en tijdige waarschuwingen, waarmee 30 tot 40% van de schade voorkomen kan worden.

Wat we verder zien, is dat huishoudens die zich vooraf geïnformeerd hebben over het overstromingsrisico van de woning vaker waterbestendige maatregelen en noodmaatregelen nemen die vervolgens schade aan de woning beperken. Tijdige waarschuwingen spelen een essentiële rol bij deze maatregel, aangezien huishoudens zo langer de tijd krijgen om bijvoorbeeld spullen naar boven te dragen. Het blijkt dus belangrijk om zowel op het moment van mogelijke overstroming te waarschuwen, als ver vooraf om awareness te creëren.

² <https://www.verzekeraars.nl/publicaties/actueel/vylon-ooms-bedrijven-informeren-over-klimaatadaptatie-werkt>

Op dit moment zijn er veel gedecentraliseerde klimaatinformatiediensten beschikbaar. Een nadeel is dat de meeste diensten niet gratis beschikbaar zijn voor particuliere huiseigenaren en zich richten op gemeenten of grote vastgoedbeleggers. Verder zijn veel diensten niet toekomstgericht en ontbreekt concreet advies over preventiemaatregelen. Hier ligt een kans voor verzekeraars om dit op te pakken.

3. Klimaatlabels voor woningen

Een klimaatlabel geeft inzicht in de klimaatrisico's die een woning loopt. Dit stelt woningeigenaren in staat om maatregelen te nemen om die specifieke risico's te verminderen. Klimaatlabels kunnen daardoor ook een belangrijke rol spelen in het verzekeraar houden van woningen. Zo kan het inzicht dat het label verschaft in klimaatrisico's door verzekeraars worden gebruikt om geïnformeerde beslissingen te nemen over de premies en verzekeraarbaarheid van woonhuis- (en inboedel)verzekeringen.

4. Risicodkking via de kapitaalmarkten: Catastrophe bonds

Catastrophe bonds (CAT bonds) zijn financiële instrumenten die risicodeling mogelijk maken in een marktsysteem. CAT bonds bieden verzekeraars een manier om de risico's van grote natuurrampen (gedeeltelijk) over te dragen aan investeerders, waardoor ze minder afhankelijk worden van herverzekeraars. In ruil hiervoor ontvangen de investeerders een relatief hoog rendement.

Dit instrument wordt vooral in de VS veel gebruikt. In maart 2025 werd de eerste CAT bond exchange traded fund (ETF) gelanceerd op de New York Stock Exchange, waardoor deze markt toegankelijker wordt voor beleggers. CAT bonds zijn populair omdat ze losstaan

van de reguliere aandelen- en obligatiemarkten en de afgelopen jaren hoge rendementen hebben opgeleverd (tot wel 20% in 2023).

Op dit moment zijn er slechts enkele actieve CAT bonds die rechtstreeks zijn uitgegeven door Nederlandse verzekeraars, zoals Achmea en NN. Hoewel het aantal momenteel beperkt is, zou de vraag naar soortgelijke instrumenten kunnen toenemen naarmate de klimaatrisico's verder stijgen. Samenwerking tussen verschillende stakeholders binnen de sector biedt hier zeker kansen.

De kracht van samenwerking

Zoals ook uit deze veelbelovende strategieën blijkt, is samenwerking essentieel voor een effectieve aanpak van klimaatrisico's. We lichten een aantal voorbeelden toe.

Samenwerking in de bouw

Samenwerking tussen verzekeraars en partijen in de bouw kan van grote waarde zijn. Zo kan door het vroeg betrekken van verzekeraars bij nieuwbouwprojecten beter rekening worden gehouden met verzekeraarbaarheid. Regelgeving opgesteld door de overheid in samenwerking met verzekeraars kan een verzekeraarbaarheidstoets voor alle nieuwbouwprojecten verplicht stellen.

Ook voor herstel kan samenwerking een oplossing bieden. Klimaatadaptief schadeherstel is, zoals benoemd, niet de standaardwerkwijze in Nederland. Toch wordt er door grote verzekeraars al samengewerkt met bouwbedrijven met een keurmerk voor klimaatadaptief herstel. Er is behoefte aan een uniforme aanpak voor het vaststellen van de CO₂-uitstoot van klimaatadaptief schadeherstel, welke verzekeraars gezamenlijk met de overheid kunnen ontwikkelen.

Gezamenlijke klimaatinformatiediensten

Een nadeel van veel huidige klimaatinformatiediensten is dat veel diensten niet toekomstgericht zijn en concreet advies over preventiemaatregelen vaak ontbreekt. Een gecentraliseerde klimaatinformatiedienst biedt kansen voor verbetering. Het Early Warning Centre (EWC), opgezet door het KNMI en het Verbond van Verzekeraars, is een veelbelovend voorbeeld van samenwerking. Dit platform waarschuwt voor extreem weer en geeft adviezen om schade te beperken.

Een ander voorbeeld van samenwerking op dit gebied is de Klimaatschademonitor, ook opgezet door onder andere het KNMI en het Verbond van Verzekeraars. Dit is een platform dat historische schadedata toont en werkt aan prognoses

voor toekomstige schade. Door klanten proactief te informeren over verwachte extreme weersomstandigheden en concrete preventiemaatregelen aan te reiken, kunnen verzekeraars zowel financiële als maatschappelijke schade beperken. Een meer centrale klimaatinformatieverstrekking biedt hier kansen.

Publiek-private samenwerking

De afhandeling van de overstromingen in Limburg in 2021 liet zien dat er voor de afhandeling van klimaatgerelateerde schade behoefte is aan een betere samenwerking tussen overheid en verzekeraars. Veel gedupeerden waren ontevreden over de schadeafhandeling, vooral vanwege onduidelijkheid over de vergoedingsregeling.

Een oplossingsrichting die momenteel onderzocht wordt is een één-loketfunctie, waarbij zowel verzekerde als onverzekerde schade centraal gemeld kan worden bij de verzekeraar. Dit vermindert administratieve lasten, versnelt de verwerking van schadeclaims en verschaft gedupeerden duidelijkheid. Wel vereist dit duidelijke afspraken tussen overheid en verzekeraars, en inzichten in wat gedupeerden exact nodig hebben. Zo werkt een financiële oplossing (het uitkeren van geld) bij financieel verlies, maar wil men – in onze ervaring – bij schade aan de eigen woning vooral weer snel (schadeloos) fijn kunnen wonen.

Internationale samenwerking

Klimaatverandering stopt niet bij de landsgrenzen. Nederlandse verzekeraars kunnen baat hebben bij internationale samenwerking, bijvoorbeeld via het EU publiek-privaat herverzekeringssysteem, voorgesteld door EIOPA en de ECB. Dit initiatief heeft als doel klimaatrisico's te spreiden door deze te verdelen onder verschillende verzekeraars in verschillende landen.

Samenwerking tussen financiële instellingen als banken en verzekeraars vormt hier ook een optie. De genoemde klimaatlabels zijn bijvoorbeeld voor beide partijen relevant.

De weg vooruit

De sleutel tot succes ligt in een combinatie van innovatie, preventie en samenwerking:

1. **Investeer in klimaatadaptief herstel:** Ondanks juridische belemmeringen kan dit op termijn zowel schade verminderen als premies verlagen.
2. **Ontwikkel proactieve klimaatinformatiediensten:** Door klanten te informeren en te adviseren over klimaatrisico's, kunnen verzekeraars hen helpen preventieve maatregelen te nemen. Een door verzekeraars gezamenlijk te ontwikkelen centraal informatieplatform kan hierin voorzien.
3. **Stimuleer de ontwikkeling van klimaatlabels:** Deze maken risico's transparant en bevorderen preventie.
4. **Verken alternatieve financieringsvormen**, zoals CAT bonds, om de capaciteit voor het dekken van klimaatrisico's te vergroten.
5. **Versterk samenwerkingsverbanden**, zowel binnen de financiële sector als met de overheid, bouwsector en internationale partners.

Door nu strategisch te handelen, kunnen verzekeraars weerbaarder worden voor klimaatrisico's, maar ook een cruciale maatschappelijke rol spelen in het versterken van de klimaatbestendigheid van Nederland als geheel. Dit is niet slechts een optie maar pure noodzaak, in een wereld waarin klimaatverandering steeds tastbaarder wordt.

Contact

Meer informatie?

Neem contact op met onze experts:

Rutger Hagendoorn

Head of Insurance

hagendoorn.rutger@kpmg.nl

+31 020 6 564478

Jasper Venhuizen

Senior Consultant

venhuizen.jasper@kpmg.nl

+31 020 4 262772

www.kpmg.nl

Alle verstrekte informatie in dit document is van algemene aard en is niet gericht op de omstandigheden van een individu of bedrijf. Hoewel we ernaar streven de meest nauwgezette en tijdige informatie te verstrekken, kan er geen garantie worden gegeven dat dergelijke informatie correct is op de datum waarop deze wordt ontvangen noch dat deze in de toekomst nauwkeurig zal blijven. Derhalve dienen op basis van dergelijke informatie geen handelingen te worden verricht zonder passend professioneel advies na een grondig onderzoek van de specifieke situatie. In dit document hebben de termen “wij”, “ons” en “onze” betrekking op KPMG. Sommige of alle hierin beschreven diensten zijn mogelijk niet toegestaan voor KPMG auditcliënten, aan hen gelieerde ondernemingen of gerelateerde entiteiten.

© 2025 KPMG N.V., een Nederlandse naamloze vennootschap en lid van de wereldwijde KPMG-organisatie van onafhankelijke ondernemingen gelieerd aan KPMG International Limited, een Engelse vennootschap “limited by guarantee”.

Juni 2025

Alle rechten voorbehouden.